

Oppilashuoltosuunnitelma, perusopetus

Koulun nimi : Tiernan koulu

Päivitetty: 22.9.2017 (käsittelypäivämäärä hallinnon palaverissa)

Tiernan koulu on erityiskoulu, joka toimii 11 eri toimipaikassa. Koulussamme oppilailla on mahdollisuus opiskella koko perusopetuksen ajan tai kasvun ja kehittymisen myötä suunnitelmallisesti palata takaisin oman alueensa kouluun ja opetusryhmään. Kymppiluokan opetusta järjestetään tarvittaessa Leinonpuiston yksikössä.

Oppilaat ohjautuvat kouluun, kun lähikoulun tai alueen pienryhmän tukitoimet eivät ole riittäviä oppilaan koulunkäynnin ja opiskelun tukemiseen. Tiernan kouluun siirtyminen tapahtuu huoltajaa ja oppilasta itseään kuullen sekä moniammatillisessa yhteistyössä. Sairaalakoulun avo-oppilaaksi siirtymisen prosessi on kuvattu sairaalakoulun alisivulla.

Tiernan koulun oppilailla on erityisen tuen päätös, sairaalaopetusta lukuun ottamatta. Oppilaalle laaditaan yhteistyössä henkilökohtainen oppimisen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS. Koulussamme oppilaalle annetaan mahdollisuus kasvaa ja kehittyä omien edellytystensä mukaisesti ja osaksi ympäröivää yhteiskuntaa. Painotamme turvallisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä, kommunikoinnin, vuorovaikutuksen ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä itsenäisen elämän edellyttämiä tietoja ja taitoja.

ARVIO OPPILASHUOLLON KOKONAISTARPEESTA

a) Oppilashuollon tarve yhteisöllisessä tuessa

Tiernan koulun kaikessa toiminnassa korostuu oppilashuollollinen näkökulma. Koulu on lapselle tärkeä arjen kehitysympäristö. Erityiskoulussa tavoitteenamme on oppilaan elämänhallinnan tason parantaminen. Koko koulun ja sen eri asteisten yhteisöjen (koulu, yksikkö, ryhmä) hyvinvoinnin kehittäminen ja ylläpitäminen on koko henkilöstömme tehtävä. Sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan sekä yhteisöllisellä että yksilöllisellä tasolla.

Yhteisöllinen oppilashuolto on erityiskoulun toiminnan perusta ja yksilöllinen oppilashuolto yksi tärkeimmistä työkaluista. Yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun tarvitaan yhteistä aikaa eri ammattiryhmien ja kaikkien toimijoiden kesken. Yhteisten toimintamallien laatiminen tukee yhteisöllistä oppilashuoltoa.

b) Oppilashuollon tarve yksilökohtaisessa tuessa

Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan laajalti myös ulkopuolisten tahojen kanssa. Lähes kaikilla oppilailla toimii henkilökohtainen verkosto, jonka osana koulumme henkilöstö toimii aktiivisesti. Yksilökohtaisessa verkostoyhteistyössä arvioidaan ja suunnitellaan oppilaan tarvitseman tuen määrää ja

toteutusmuodot. Erityiskoulussa yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan enimmäkseen verkostoissa yksilöllisen kuraattori- ja psykologityön sijaan.

c) Oppilashuollon tarve koulun ulkopuolisten tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä

Tiernan koulussa korostuu oppilaiden hoitavan ja kuntouttavan tahon sekä lastensuojelun toimijoiden kanssa tehtävä verkostoyhteistyö. Näiden yhteistyötahojen kanssa tulee säännöllisesti keskustella ja sopia verkostoyhteistyön ja asiakkuuden periaatteista. Säännöllinen yhteistyö koulun oppilashuoltoryhmän ja yhteistyötahojen kesken on edellytys toimivalle verkostoyhteistyölle.

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPPILASHUOLTOPALVELUT

a) Palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä tarvittava yhteistyö

Koulupsykologi ja koulukuraattori ovat Tiernan koulun yksiköiden käytettävissä pääsääntöisesti keskiviikkoisin sekä sovittaessa myös muina aikoina. Psykologi-kuraattori –työparilla on vastuualueellaan kolme koulua, joihin sisältyy 15 erillistä yksikköä.

Psykologi ja kuraattori osallistuvat laajaan oppilashuoltoryhmään, joka kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa. Tämän lisäksi opettajilla on mahdollisuus (tarvittaessa) konsultoida koulupsykologia ja koulukuraattoria niin ryhmätasoisissa asioissa kuin myös oppilasasioissa nimettömänä. Huoltajan suostumuksella oppilaskohtainen konsultaatio voidaan tehdä nimellä.

Koulukuraattori ja –psykologi voivat työskennellä myös ryhmätasolla, esim. koulu- tai luokkakohtaisesti tai muilla perusteilla koottujen oppilasryhmien kanssa.

Koulukuraattorin ja psykologin palveluihin ohjaututaan aina asiakkaan suostumuksella. Ohjautuminen voi tapahtua oppilaan itsensä, koulun, huoltajien tai muun tahon aloitteesta. Varsinaisia päivystysaikoja ei ole varattu, vaan ajat sovitaan yhteydenottojen perusteella lain määrittämät aikarajat huomioon ottaen. Koulu tiedottaa kuraattori- ja psykologipalveluiden saatavuudesta omilla verkkosivuillaan, vanhempainilloissa sekä oppilaskohtaisessa yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulupsykologi ja koulukuraattori työskentelevät työparina sekä erikseen, työmuotojen ollessa usein samoja. Asiakkuuden syyt määrittelevät sen, kummalle työntekijälle on tarpeenmukaista ohjautua yksilö- ja yhteistyössä. Psykologin työ painottuu usein oppimiseen ja mielenterveyteen, kun taas koulukuraattorin työskentelyn syyt painottuvat useimmin erilaisiin oppilaan elämänpiirissä ilmeneviin sosiaalisiin ongelmiin.

Yksilökohtainen, monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi yhteistyössä huoltajien ja/tai oppilaan kanssa. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmään nimeäminen edellyttää aina oppilaan tai huoltajan suostumusta. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminnassa otetaan huomioon oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden

henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Asiantuntijaryhmän tapaamisista laaditaan oppilashuoltokertomus (erilliselle lomakkeelle), ryhmän vastuuhenkilö tai muu asiantuntijaryhmän jäsen kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi olennaiset ja tarpeelliset oppilashuoltokertomukseen. Yksilökohtainen oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Koulu säilyttää oppilashuoltokertomukset lain edellyttämällä tavalla.

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu peruskoululaisille ja heidän perheilleen. Se on lakisääteistä ja maksutonta perusterveydenhuollon ehkäisevää palvelua, jota on saatavilla pääsääntöisesti koulupäivien aikana koululta tai sen välittömästä läheisyydestä.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- suun terveydenhuolto
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Kouluterveydenhoitaja on Heinätorin yksikössä torstaisin, Koulukadun yksikössä pääsääntöisesti tiistaisin ja Leinonpuiston yksikössä keskiviikkoisin ja noin joka toinen maanantai.

. Terveystarkastuksen työkennellessä muissa työpisteissään, hänen työpanoksensa voi kohdentua mihin tahansa alueensa kouluun. Terveystarkastaja tekee yksilökohtaiset terveystarkastukset kaikille oppilaille. Laaja-alainen terveystarkastus on 1lk:n, 5 lk:n ja 8 lk:n oppilaille. Myös lääkärin tarkastus kuuluu laaja-alaisiin tarkastuksiin. Muuten koululääkärin tavoittaa terveydenhoitajan kautta. Ennen noita tarkastuksia jaetaan uudet THL:n kyselylomakkeet , joihin oppilas, huoltaja ja opettaja (luvan saatuaan) vastaa. Määräaikaiset tarkastukset ovat muille luokille.

Terveystarkastaja osallistuu OPHR-työhön ja on yhteistyössä muiden koululla toimivien henkilöiden ja huoltajien kanssa. Terveystarkastajan työ on ennaltaehkäisevää ja suunnitelmallista, mutta terveystarkastaja antaa myös ensiapua äkillisissä tapaturmissa ja sairaustapauksissa. Erityiskouluilla terveystarkastaja soittaa huoltajille kaikista terveystarkastuksista ennakoon. Terveystarkastaja konsultoi tarpeen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon eri asiantuntijoita.

b)Palvelujen kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, koulu yhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan

Työmuodoissa pyritään lisäämään yhteisöllisiä työmenetelmiä koulun eri ryhmien kesken. Erityiskouluissa psykologi- ja kuraattorityö painottuu usein moniammatilliseen yhteistyöhön koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Tiernan koulun eri yksiköissä on myös tarvetta yksilötyöskentelyyn.

Yksittäisiin oppilaisiin kohdennettavien kuraattori- ja psykologipalveluiden tavoitteena on oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien, koulunkäyntiin ja opiskeluun liittyvien muiden ongelmien ehkäiseminen, tunnistaminen, lieventäminen ja poistaminen mahdollisimman varhain.

Yksilökohtaisessa työssä painottuvat oppilas- ja perhekäynnit, oppilaskohtaiset konsultaatiot sekä osallistuminen monialaiseen, oppilaskohtaiseen asiantuntijaryhmään.

Koulukuraattorin tai koulupsykologin asiakkuuden aiheena voi olla esimerkiksi

- koulun liittyvät motivaatio-ongelmat, käyttäytymisen haasteet, kiusaaminen, stressioireet, keskittymisvaikeudet
- psyykkiseen vointiin liittyvät haasteet, kuten mielialaongelmat, ahdistuneisuus ja paniikkioireet
- tunne-elämän haasteet
- perheeseen tai ihmissuhteisiin liittyvät muutokset, kaverihuolet
- elämän erilaiset kriisitilanteet

Yhteisöllisessä työssä painottuu työskentely yläkoulun kahdeksansien- ja yhdeksänsienluokkien terveystiedon tunneilla. Aiheina ovat tunne- ja mielenterveystaidot.

c)Palveluiden kohdentaminen oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan

Lukuvuoden 2017-2018 aikana Tiernan koulun oppilashuoltoa yhtenäistetään ja kehitetään vastaamaan uuden yhtenäisen koulun tarpeita.

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO (Yhteisöllisen oppilashuollon toimintamallit ja suunnitelmat voivat olla oppilashuoltosuunnitelman liitteenä)

a)Toimenpiteet kouluyhteisön ja –ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyö ja käytän-teet yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Tärkein työhyvinvoinnin mittari on Kunta10 kysely, jonka tulokset käsitellään työyhteisökokouksessa. Havaittuihin puutteisiin puututaan ja asioiden edistymistä seurataan johtoryhmän toimesta. Oppilaiden hyvinvointia seurataan kouluterveyskyselyjen avulla sekä muilla epävirallisilla, esim. erilaisten opiskelijoiden ja harjoittelijoiden tekemien selvitysten ja kyselyjen kautta. Henkilöstön työskentelyssä korostetaan työpariajattelua; erityisluokanopettaja – koulunkäynninohjaaja, yhteisopettajuus sekä rinnakkaisluokkien tai muutoin soveltuvien vertaisryhmien opettajat. Opettajilla on yhdessä ohjaajien kanssa mahdollisuus konsultoida omiin opetusryhmiinsä liittyen koulukuraattoria- ja psykologia vähintään kerran lukukaudessa, tarpeen vaatiessa useamminkin.

Opetusryhmiä muodostaminen on luovaa ja joustavaa. Niitä ei muodosteta ensisijaisesti luokka-asteen perusteella, vaan ryhmien kokoonpanossa huomio kiinnitetään oppilaiden tuen tarpeisiin, oppimistyyliihin, vuorovaikutustaitoihin ja muihin ryhmän toimivuuteen vaikuttaviin seikkoihin. Uusien oppilaiden tullessa usein kesken lukuvuoden, sopivaa ryhmää pohditaan huolella ja olemassa oleviin ryhmittelyihin voidaan

tehdä tarvittavia muutoksia, jotta kaikilla oppilailla olisi mahdollisimman turvallinen ja kasvua ja kehitystä tukeva kokoonpano ympärillään.

Kouluviihtyvyyttä edistetään erilaisin teemapäivin, jota opettajien ja ohjaajien lisäksi organisoivat myös oppilashuoltohenkilöstö. Koulukiusaamiseen puututaan matalalla kynnyksellä. Moninaisuutta sallivaa ja kunnioittavaa ilmapiiriä tuetaan ja vahvistetaan kaikissa arkielämän tilanteissa, oppi- ja välitunneilla, ruokailussa, vapaissa tilanteissa, juhlissa ja tapahtumissa.

Tiernan koulun eri yksiköissä toimii oppilaskunta. Oppilaat ovat valinneet keskuudestaan edustajat yksiköiden oppilaskuntiin.

Tiernan koulun Koti-koulutoimikuntaamme voi osallistua kuka tahansa huoltaja. Toiminta on kaikille avointa. Toimikunta kokoontuu lukuvuoden aikana vaihtuva teemaisiin tilaisuuksiin

Kouluilla toteutetaan lakisääteiset palo- ja työterveyden tarkastukset ja toteutetaan niissä ilmenneet korjaustarpeet. Koulujen turvallisuusvastaavat järjestävät säännöllisin väliajoin poistumis- ja suojautumisharjoitukset hätätilanteiden varalta.

b)Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän kokoonpano, tehtävät ja toimintatavat sekä aikataulutus

Tiernan koulussa oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, apulaisjohtajat, koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit. Ryhmään voidaan kutsua koulun henkilöstöä, opettajia ja koulunkäynninohjaajia, käsiteltävien aiheiden mukaan. Ryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa.

Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on linjata koulun yhteisöllistä oppilashuoltotyötä sekä laatia ja päivittää koulun oppilashuoltosuunnitelma. Ryhmä on aktiivisessa roolissa kehitettäessä koulukohtaisia toimintamalleja ja niitä arvioitaessa. Ryhmä käy huolellisesti läpi kouluterveyskyselyn tulokset ja suunnittelee toimia niiden pohjalta.

Oppilashuoltoryhmän tapaamisiin kutsutaan sovitusti myös yhteistyötahojen edustajia sosiaali- ja terveyspalveluista ja kolmannelta sektorilta (mm. lastensuojelu, lasten ja nuorten psykiatrisen työryhmä, Tahkokangas jne.). Heidän kanssaan työskennellään erityisesti verkostoyhteistyön kehittämiseksi.

Oppilashuollosta vastaava henkilö tekee yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokoontumisista muistion ja säilyttää ne. Muistiot ovat asianosaisten käytettävissä.

c)Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa ja jatko-opintojen suunnittelussa

Lapsen siirtymisen valmistelu päiväkodista kouluun aloitetaan hyvissä ajoin edellisenä keväänä ennen siirtymistä. Huoltajien luvalla jokaisen koulun aloittavan lapsen tilanteeseen tutustutaan yksilöllisesti. Lapseen tutustutaan alustavasti jo keväällä, kun kouluun siirtymistä suunnitellaan huoltajien kanssa. Tavoitteena on tehdä siirtymisestä sujuva ja huolehtia siitä, että mahdollisesti aloitetut tukitoimet jatkuvat koulussa ilman katkosta tarpeen mukaan. Varhaiskasvatuksen aikana tehdyt suunnitelmat ovat pohjana koulun aloituksessa ja oppilaan kasvun ja oppimisen tukena.

Päiväkodin ja koulun henkilökunta tekevät yhteistyötä siirtymävaiheessa yhdessä huoltajien kanssa. Yhteiset siirtopalaverit järjestetään mahdollisuuksien mukaan jo keväällä mutta viimeistään syksyllä heti koulujen alkaessa ja niihin osallistuvat tarpeen mukaan myös lapsen terapeutit sekä muut

moniammatillisen verkoston toimijat. Näissä palavereissa pyritään siirtämään kaikki sellainen tieto, joka tekee lapselle kouluun siirtymisen mahdollisimman turvallisen kokemuksen. Keväällä järjestetty kouluun tutustuminen helpottaa omalta osaltaan myös kouluun siirtymistä.

Oppilaan siirtyminen erityiskouluun ja erityiskoulusta pois on kuvattu yksilöllisen oppilashuollon osiossa.

Tiernan koulu tekee yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa. 9. lk oppilaat käyvät tutustumassa lähialueen oppilaitoksiin avoimien ovien päivinä tai muuna ajankohtana. Oppilaille on mahdollisuus esim. Ammattiopisto Luovin koulutuskokeiluihin. Jokaista 9. lk oppilasta ohjataan henkilökohtaisesti jatko-opintoihin hakeutumisessa. Tiernan koulun henkilöstö osallistuu pyydetessä entisten oppilaiden 2. asteen opetuksen järjestämistä koskeviin palaveriin.

d)Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Terveydenhoitaja voi tehdä yhteistyötä terveystietoa opettavien opettajien kanssa, jotta sisältöjä voidaan syventää. Kouluterveyskyselyiden tuloksia hyödynnetään oppilaiden kanssa terveystiedon tunneilla ja terveysneuvonnassa.

e)Koulukohtaiset toimintamallit seuraavista:

· poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Poissaolot

Oppilaan poissaoloon koulusta tulee pyytää lupa. Lupa haetaan Wilmassa.

Luvan enintään viiden päivän poissaoloon myöntää oppilaan opettaja. Pidemmän ajan poissaoloon luvan voi myöntää koulun rehtori.

Milloin lupaa ei ole ennalta voitu pyytää, on oppilaan huoltaja velvollinen mahdollisimman pian ilmoittamaan poissaolosta opettajalle. Oppilaan poissaolosta on huoltajan annettava aina selvitys.

Koulussamme seurataan tarkasti poissaoloja. Huoltajia pyydetään ilmoittamaan oppilaan sairastumisesta tai muusta syystä johtuvasta poissaolosta heti ensimmäisen poissaolopäivän aamuna. Poissaolon voi ilmoittaa myös tekstiviestillä. Muistathan laittaa viestiin lähettäjän nimen!

Luvattomat / selvittämättömät poissaolot

Erytysluokanopettaja ryhtyy toimiin poissaolojen selvittämiseksi ja on yhteydessä huoltajiin viimeistään poissaoloa seuraavana koulutyöpäivänä. Huoltajilla on velvollisuus ilmoittaa ajantasaiset yhteystietonsa koululle. Poissaolot otetaan käsittelyyn oppilaskohtaisessa verkostossa, kun huoli luvattomista ja selvittämättömistä poissaoloista herää.

Kun poissaoloja kertyy yhteensä 50 tuntia tai luvattomia / selvittämättömiä poissaoloja on yhtäjaksoisesti viikon ajan, tehdään asiasta lastensuojeluilmoitus tai ollaan yhteydessä kyseisen lapsen tai nuoren sosiaalityöntekijään.

Sairauspoissaolot

Kun sairauspoissaoloja kertyy 50 tuntia, opettaja ottaa yhteyttä huoltajaan ja kertoo olevansa yhteydessä kouluterveydenhuoltoon ennaltaehkäisevässä tarkoituksessa.

- opettaja ilmoittaa kouluterveydenhoitajalle
- terveydenhoitaja ottaa yhteyttä huoltajaan
- seuranta oppilashuoltotyössä
- poissaolojen jatkuessa tehdään asiasta lastensuojeluilmoitus tai ollaan yhteydessä kyseisen lapsen tai nuoren sosiaalityöntekijään

· tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jonka tavoitteena on edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistämällä päihteettömiä elintapoja, ehkäisemällä ja vähentämällä päihdehaittoja sekä lisäämällä päihdeilmiön ymmärrystä ja hallintaa. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on luoda vastuullinen kasvuympäristö lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Ehkäisevällä päihdetyöllä vaikutetaan päihteitä koskeviin tietoihin, asenteisiin ja oikeuksiin.

Päihdekasvatus on koko lapsuuden ja nuoruuden kestävä oppimisprosessi.

Koulun tulee ennaltaehkäistä oppilaiden päihteiden käyttöä sekä puuttua tupakointiin, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöön. Päihteiden käyttöä ehkäistään kouluissa kasvatuksellisin keinoin. Päihteiden käytön ehkäisyyn liittyvä opetus on osa laajempaa terveys-, tapa- ja laillisuuskasvatusta ja koulun kokonaistoimintaa. Koulussa on selkeät päihteisiin liittyvät säännöt, päihteettömyyttä tukeva ilmapiiri ja päihteisiin liittyvää opetusta.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden tuominen kouluun on kiellettyä. Rehtorilla ja opettajalla on oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta kielletty esine tai aine.

· tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Kouluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistetään päivittäin työtä koulun arjessa. Koulussa oppilaiden turvallisuudesta huolehditaan monin tavoin. Tärkeitä ovat yhteiset säännöt ja aikuisten läsnäolo. Turvallisuutta lisäävät riittävä tiedonkulku, yhteisten sääntöjen noudattaminen ja kodin ja koulun yhteistyö. Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta. Koulun oppilaat ja henkilökunta perehdytetään lukuvuosittain turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin.

Koulussa tehdään terveydellisten olojen tarkastukset kolmen vuoden välein. Koulussa toteutetaan vuosittain poistumisharjoituksia yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Tapaturmien ehkäisyssä on ensisijaista kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden huomioiminen. Koulutapaturmia seurataan, arvioidaan ja niistä kertynyttä tietoa hyödynnetään tapaturmien ehkäisyssä. Koulun henkilöstöä tiedotetaan kouluilla, miten tapaturmatilanteissa toimitaan ja miten tiedotus hoidetaan.

Kouluterveydenhoitaja antaa ensiapua ja hoitoonohjausta koululla ollessaan, muutoin koulun henkilöstö huolehtii tarvittavasta ensiavusta ja hoitoon ohjauksesta terveyskeskuksen ensiapuun. Vakavat tapaturmat ilmoitetaan huoltajalle välittömästi.

· koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Ryhmän opettaja ja koulunkäynninohjaaja valvovat oppilaidensa turvallisen siirtymisen taksikuljetukseen. Bussilla kulkeville oppilaille opastetaan turvallinen reitti lähimmälle pysäkillä.

· Tiernan koulun järjestyssäännöt

1 Järjestyssääntöjen tarkoitus ja soveltaminen

Järjestyssääntöjen tarkoitus on edistää koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

2 Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet (Perusopetuslaki § 35, 36)

Oppilaalla:

- on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta
- on velvollisuus käydä koulua säännöllisesti
- on velvollisuus suorittaa annetut tehtävät tunnollisesti
- on velvollisuus käyttäytyä asiallisesti ja noudattaa koulun järjestyssääntöjä

3 Turvallisuus, viihtyisyys ja opiskelun esteetön sujuminen

1) Hyvän käytöksen tunnusmerkit

- Käyttäydyn kohteliaasti ja hyvien tapojen mukaisesti
- Noudatan koulun henkilökunnan antamia ohjeita.
- Noudatan hyviä ruokailutapoja.
- Pidän huolta omista ja koulun tavaroista. En ota luvatta toisen omaa.
- Minulla on asianmukaiset opiskeluvälineet ja varusteet koulussa (esimerkiksi liikuntavarusteet)
- En kopioi töihini tekstiä tai kuvia luvatta. Merkitsen työni lähteet näkyviin.
- Kiusaaminen ei ole sallittua missään muodossa.

2) Oleskelu ja liikkuminen

Koulumatkat:

- Noudatan liikennesääntöjä
- Käyttäydyn ystävällisesti ja huomaavaisesti muita tiellä liikkujiä kohtaan
- En poistu koulun alueelta koulupäivän aikana ilman opetukseen liittyvää tai muuta perusteltua syytä

3) Siisteydestä ja ympäristöstä huolehtiminen

- Noudatan siisteyttä koulun sisä- ja ulkotiloissa
- Olen velvollinen korvaamaan aiheuttamani vahingon ja puhdistamaan tai korjaamaan aiheuttamani sotkut tai vauriot koulun omaisuudelle.

4) Turvallisuus

- En tuo kouluun koulunkäyntiä häiritseviä tekijöitä
- Ylläpidän omalla käyttäytymiselläni yhteistä turvallisuutta
- Jätän koulumatkan kulkemiseen tarkoitettu välineet niille osoitetuille paikoille

5) Tietokoneen, matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö

- Häiritsevä mobiililaitteen käyttö oppituntien tai muun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen aikana on kielletty.
- Koulu voi tarkentaa ohjeistusta mobiililaitteiden käytöstä (esim. välitunti)

6) Päätteet ja vaaralliset esineet

- Päihteet ja tupakka ovat kiellettyjä.
- En tuo kouluun vaarallisia esineitä tai aineita

4 Järjestyssääntöjen rikkominen

Järjestyssääntöjen rikkomisesta seuraa rangaistus (POL§ 35, 36)

- opettajan nuhtelu tai puhuttelu
- luokasta poistaminen
- kasvatust keskustelu
- jälki-istunto, enintään kaksi tuntia
- kirjallinen varoitus
- määräaikainen erottaminen

Opettajalla ja rehtorilla on oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat. Rehtori tai opettaja voi ottaa häiritsevät tai vaaralliset esineet tai aineet tarvittaessa haltuunsa.

Oppilas on korvausvelvollinen, jos hän rikkoo tahallaan tai varomattomalla käytöksellään koulun omaisuutta.

Tapaturmat, vahingot ja kiusaaminen

- Tapaturmasta, vahingonteosta tai koulukiusaamisesta tulee ilmoittaa koulun henkilökunnalle.
- Oppilaan tulee korvata aiheuttamansa vahinko ja puhdistaa tai uudelleen järjestää likaamansa tai epäjärjestykseen saattamansa koulun omaisuus tai tila.

Koulun toimintatavat oppilaan toimiessa sääntöjen vastaisesti

- Kasvatust keskustelu
- Luokasta tai muusta opetustilasta poistaminen
- Jälki-istunto
- Opetuksen epääminen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi

- **suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä** (kuvattu yksityiskohtaisesti ops:n perusteiden oph:n määräyksessä 4/011/2014)

Kaikki yhteisön aikuiset sitoutuvat kiusaamisen vastaiseen työhön. Opiskelijoita rohkaistaan ja kehoitetaan vastustamaan kiusaamista. Jokaisella opiskelijalla on henkisen ja fyysisen koskemattomuuden oikeus ja suoja. Koko koulun henkilöstö tekee ehkäisevää työtä oppilaiden kanssa ja pyrkii vaikuttamaan asenteisiin ja oppilaiden turvallisuuteen kouluilla. Turvallisuuden tunteen lisääntyminen on lähtökohta oppilaan hyvinvoinnille.

Koulussamme kaikkiin esiin tulleisiin kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteisiin puututaan välittömästi ja jokainen tapaus selvitetään niin hyvin kuin mahdollista. Periaatteena on, ettei kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää hyväksytä. Näihin asioihin puuttuminen on koko työyhteisön asia ja koulumme tavoitteena on kaikilta osin luoda koko kouluyhteisössä luottamukselliset ihmissuhteet, myös vanhempiin ja muihin yhteistyötahoihin.

Tapahtuneet kiusaamistilanteet selvitetään oppilaan ja tämän huoltajan kanssa. Opettaja, apulaisjohtajat tai rehtori käy kasvatuskeskustelun oppilaan kanssa asiasta. Oppilaan ja tämän huoltajan kanssa mietitään vaihtoehtoisia toimintamalleja kiusaamis- ja häirintätilanteiden ennalta ehkäisemiseksi.

· **toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa** (kuvattu yksityiskohtaisesti ops:n perusteiden oph:n määräyksessä 4/011/2014)

Kriisisuunnitelma on koulun turvallisuussuunnitelmassa.

YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

a) Yksilökohtaisen tuen toteuttamistavat ja yhteistyömuodot (lapsen ja nuoren kehitys, oppiminen, hyvinvointi)

Tiernan koulussa oppilaalla on oikeus yksilökohtaisiin oppilashuollon palveluihin kouluaikana. Lain mukaan koulun henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppilashuollon tarpeessa oleva oppilas asianmukaisesti oppilashuoltopalveluihin. Ohjautuminen tapahtuu aina yhteistyössä oppilaan kanssa, sillä yksilökohtainen oppilashuolto on aina suostumuksenvaraista työtä. Koulupsykologi, koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja toteuttavat oppilaskohtaista asiakastyötä pyrkien oppilashuoltolain osoittamiin määräaikoihin. Koulupsykologi ja koulukuraattori määrittelevät yksilötyöskentelyn tarpeen ja etenemisen oman työnsä osalta. Lain osoittamat työskentelyn aloittamisen määräajat eivät koske psykologisia tutkimuksia, jotka voivat olla osa oppilaan pedagogista tukea.

Koulukuraattorin ja koulupsykologin tarjoamat tukikäynnit ovat pääsääntöisesti luonteeltaan lyhytkestoisia jaksoja. Työvälineinä käytetään pääsääntöisesti voimavarakeskeisiä ja tukea antavia menetelmiä. Koulupsykologi – ja kuraattori eivät voi olla oppilaan hoidosta vastaava taho. Tarvittaessa oppilas ohjataan muihin lapsille, nuorille tai perheille suunnattuihin palveluihin. Yksilökohtaisessa oppilashuollossa pyritään kaiken kaikkiaan varhaiseen tuen tarjoamiseen sekä ongelmien ehkäisyyn.

Tiernan koulussa oppilaat saavat usein tukea koulun ulkopuolisilta tahoilta, joten oppilashuollossa on erityisen tärkeää tehdä yhteistyötä ko. tahojen kanssa. Tiernan koulussa yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan enimmäkseen verkostoissa yksilöllisen kuraattori- ja psykologityön sijaan. Kuraattori- ja psykologityön roolia verkostossa harkitaan aina oppilaskohtaisesti.

Yksilökohtainen, monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi yhteistyössä huoltajien ja/tai oppilaan kanssa. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmään nimeäminen edellyttää aina oppilaan tai huoltajan suostumusta. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminnassa otetaan huomioon oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Asiantuntijaryhmän tapaamisista laaditaan oppilashuoltokertomus (erilliselle lomakkeelle), ryhmän vastuuhenkilö tai muu asiantuntijaryhmän jäsen kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi olennaiset ja tarpeelliset asiat oppilashuoltokertomukseen. Yksilökohtainen

oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Koulu säilyttää oppilashuoltokertomukset lain edellyttämällä tavalla.

Varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy tärkeää, tavoitteena seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä tuen rakentamisessa että arjessa.

b) Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Luokanopettaja arvioi laajaa terveystarkastusta varten oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia koulussa. Tähän tarkoitukseen Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä Opetushallitus ovat yhteistyössä kehittäneet moniammatillisen yhteistyön mallin.

Opettajan antama arvio on tärkeä osa lapsen kokonaisvaltaista kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin arviointia ja tuen tarpeiden varhaista tunnistamista. Moniammatillinen yhteistyö laajassa terveystarkastuksessa tukee **koulun ja kodin välistä yhteistyötä ja lapsen hyvinvoinnin edistämistä.**

Opettajan arvio tehdään **Oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa** -lomakkeen avulla.

Laajoista terveystarkastuksista kerätään lisäksi luokka- ja koulukohtaista tietoa koulun oppilas- huollon ja kouluterveydenhuollon käyttöön. Tietoa hyödynnetään koulun hyvinvointi- ja terveydenedistämistyössä.

Kertyneitä tietoja, tulosten merkitystä ja tarvittavia toimenpiteitä pohditaan oppilashuollon moniammatillisessa yhteistyössä.

Yhteenvedot auttavat koulun yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuoltotyön suuntaamisessa. Ne ovat myös tärkeitä taustatietoja kolmen vuoden välein tehtävään koulun terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukseen.

c) Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen

Huoltajat vastaavat ensisijaisesti lapsen hoidon toteuttamisesta. Koulussa järjestetään kuitenkin seurannan tai hoidon toteuttamisen kannalta välttämättömiä tukitoimenpiteitä huoltajien ohjeiden mukaisesti. Kaikille niille oppilaille, joilla on jokin seuranta- tai hoitoa vaativa sairaus tai lääkitys, laaditaan lääkehoidon suunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Lääkehoidon suunnitelmaan kirjataan tarkasti kaikki lapsen seurantaan tai hoitoon tarvittavat ohjeet sekä sen toteuttamisesta vastaavat henkilöt.

Suunnitelmat kerätään luetteloon, joka sisältää oppilaiden henkilötietoja sekä heidän terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja. Lääkehoidon suunnitelmat ovat salassa pidettävää tietoa ja niitä säilytetään huolellisesti. Luettelon tarkoituksena on varmistaa, että lapsen sairauden vaatimat toimenpiteet tulevat riittävässä määrin koulun toimijoiden tietoon.

Lääkehoidon suunnitelmaa päivitetään aina tarvittaessa. Huoltaja vastaa tietojen ja ohjeiden oikeellisuudesta ja sitoutuu ilmoittamaan yhteyshenkilölle lapsen hoidossa tapahtuvista muutoksista.

Kouluruokailussa huomioidaan lapsen tarvitsemat erityisruokavaliot. Huoltajat informoivat koulun

henkilökuntaa lapsen ruokailuun liittyvistä erityistarpeista sekä toimittavat terveydenhoitohenkilöstön laatimat ohjeet koululle tai suoraan kouluruokailusta vastaavan keittiön palveluesimiehelle.

d)Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Kuvaus Tiernan kouluun ohjautumisesta päivitetään lukuvuoden 2017-2019 aikana yhteistyössä koulumme nivelvaihetiimin kanssa.

Tiernan kouluun ohjautuminen

- o Vaihtoehtoa on mietitty huoltajan ja oppilaan kanssa ja käsitelty oman koulun moniammatillisessa oppilashuollollisessa verkostossa (oppilaskohtainen kokoonpano, keskeiset toimijat)
- o Asiasta keskustellaan alueellisen tuen palveluvastaavan kanssa riittävän varhaisessa vaiheessa. (esim. oppilaan opettaja, erityisopettaja, koulun rehtori tai oppilashuollosta vastaava)
- o Lapsen esiopetuksen tai perusopetuksen opettajien ja muun oppilashuollollisen verkoston yhteistyönä tehdään pedagoginen selvitys, jossa kuvataan toteutuneet tukitoimet.
- o Järjestetään alueellisen tuen palveluvastaavan kanssa yhteistyössä erityiskoulun konsultaatio, joka kirjataan tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:aan ja pedagogiseen selvitykseen.
- o Mikäli erityiskouluvaihtoehto tulee harkittavaksi, sovitaan huoltajan ja lapsen tutustumisesta erityiskouluun
- o Erillistä hakemusta erityiskouluun ei tehdä vaan esitys erityisen tuen antamisesta sisältää kohdan erityiskouluvaihtoehdoksi, kohta 6: Opetuksen ja erityisen tuen järjestäminen.
- o Esitys liitteineen toimitetaan alueellisen tuen palveluvastaavalle.
- o Alueellisen tuen palveluvastaavan valmistelee päätöksen ja aluepäällikkö tekee päätöksen erityiskouluun siirtymisestä

Tiernan koulusta oman alueen peruskouluun

- o Vaihtoehtoa on mietitty huoltajan ja oppilaan kanssa ja käsitelty oman koulun moniammatillisessa oppilashuollollisessa verkostossa (oppilaskohtainen kokoonpano, keskeiset toimijat)
- o Asiasta keskustellaan alueellisen tuen palveluvastaavan kanssa riittävän varhaisessa vaiheessa. alueellisen tuen palveluvastaava selvittää, mihin alueen kouluista oppilas voisi siirtyä
- o Keskustellaan vastaanottavan koulun kanssa siirron mahdollisuudesta
- o Sovitaan oppilaan kokeilujaksosta ja toteutetaan se. Tarvittaessa opettaja tai koulunkäynninohjaaja on oppilaan mukana kokeilujaksolla.
- o Jakson päätteeksi pidetään palaveri, jossa sovitaan jatkosta
- o Päädyttäessä siirtoon, Tiernan koulun opettaja laatii muun oppilashuollollisen verkoston kanssa yhteistyönä pedagogisen selvityksen, jossa kuvataan toteutuneet tukitoimet
- o Tiernan koulun rehtori tekee erityisen tuen esityksen, jossa opetuksen järjestämispaikaksi kirjataan alueen koulu. Oppilaalle esitetään jatkamista erityisessä tuessa tai siirtymistä tehostettuun tukeen
- o erityiskoulun opettaja voi käydä konsultaatiokäynnillä oppilaan koululla siirron toteuduttua

e)Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Rehtori vastaa riittävän tuen järjestämisestä koulusta erottamisen tai osapäiväisen opetuksesta epäämisen yhteydessä ja siitä, että järjestelyt kirjataan oppilaan HOJKSiin. Hän myös sopii järjestelyistä huoltajien ja opettajien kanssa.

f)Yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäisistä menettelytavoista sopiminen

Kootaan yksilökohtainen, monialainen asiantuntijaryhmä yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi yhteistyössä huoltajien ja/tai oppilaan kanssa. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmään nimeäminen edellyttää aina oppilaan tai huoltajan suostumusta. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminnassa otetaan huomioon oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Asiantuntijaryhmän tapaamisista laaditaan oppilashuoltokertomus (erilliselle lomakkeelle). Ryhmän vastuuhenkilö tai muu asiantuntijaryhmän jäsen kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi olennaiset ja tarpeelliset asiat oppilashuoltokertomukseen. Yksilökohtainen oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Koulu säilyttää oppilashuoltokertomukset lain edellyttämällä tavalla.

g)Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Useimmiten Tiernan koulun oppilaiden tukena on monialainen verkostoyhteistyö. Tiernan koulun henkilöstö on aktiivisesti mukana kunkin oppilaan verkostoyhteistyössä.

YHTEISTYÖ OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

a) Toimintatavat osallisuuden edistämiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa

Oppilaiden huoltajille järjestetään huoltajien illat ainakin syys- ja kevätlukukaudella. Näissä tilaisuuksissa huoltajille tiedotetaan oppilashuollon palveluista.

Oppilashuoltohenkilöstön toiminnasta ja tavoitettavuudesta tiedotetaan koulun nettisivuilla. Sinne kootaan laaja tietopaketti koskien oppilaan päivittäistä hyvinvointia mm. koulukuljetukset, -ruokailu jne.

Oppilaita osallistetaan kouluun kiinnittymiseen sekä kouluviihtyvyyteen liittyvissä asioissa.

Koulu tukee koti-koulutoimikunnan toimintaa mahdollisuuksien mukaan. Huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa koulutyön suunnitteluun.

Oppilaiden huoltajat ovat tärkeimmät Tiernan koulun yhteistyökumppanit. Huoltajiin ollaan yhteydessä aktiivisesti niin puhelimitse kuin tapaamisissa. Lisäksi sähköinen Wilma järjestelmä tarjoaa huoltajille yhteydenpitokanavan.

b)Toimintaperiaatteista ja –menettelytavoista tiedottaminen

Pääsääntöiset tiedottamiskanavat ovat Wilma sekä huoltajille suunnatut tilaisuudet.

Oppilashuoltosuunnitelma käydään huolella läpi henkilökunnan kokouksessa; opettajat ja ohjaajat sekä muu henkilökunta.

Suunnitelmaan perehdytään oppilaiden kanssa, jolloin oppilailla on mahdollisuus ottaa kantaa suunnitelmaan.

Oppilashuoltosuunnitelma esitellään huoltajille huoltajienillassa, missä heillä on tilaisuus kommentoida suunnitelmaa.

OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMISEN SEURANTA (Opetuksen järjestäjä seuraa koulukohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien toteutumista)

a)Koulukohtaisen suunnitelman vastuutaho

Koulun oppilashuoltoryhmä rehtorin johdolla vastaa koulukohtaisen suunnitelman laadinnasta ja päivittämisestä.

b)Seurattavat asiat ja tiedonkeruumenetelmä

Koulun oppilaiden hyvinvointia seurataan jatkuvasti. Konsultoivassa oppilashuoltotyössä tuetaan ryhmän opettajaa ja koulunkäynninohjaajaa ja mietitään yhdessä keinoja ryhmän hyvinvoinnin tukemiseksi.

Oppilaiden poissaoloja seurataan.

Kouluterveyskyselyn tulokset käydään läpi oppilashuoltotyössä ja suunnitellaan toimenpiteitä sen mukaan.

c)Seurannan aikataulu

Oppilaiden tuen tarvetta seurataan säännöllisesti. Hojks:t laaditaan/päivitetään syyslomaan mennessä.

Määräaikaiset tuen päivitykset tehdään perusopetuslain edellyttämien aikoina ja aina tarvittaessa.

d)Seurantatietojen käsittelytavat ja hyödyntäminen sekä niistä tiedottaminen oppilashuollon kehittämiseksi

Seurantatietoja käsitellään ja niistä tiedotetaan oppilashuoltoryhmän tapaamisissa, yksikköpalavereissa, tiimityössä ja koko koulun yhteisissä tapaamisissa.